

TILTAKSSTRATEGI FOR BRUK AV NÆRINGS- OG MILJØMIDLENE I LANDBRUKET

KRØDSHERAD KOMMUNE

2020 – 2023

Fastsatt i kontaktutvalg for landbruket i Krødsherad 15. januar 2020 med Krødsherad og Modum skogeierområde, Krødsherad bondelag, Krødsherad bonde- og småbrukarlag og Krødsherad kommune.

Enstemmig vedtatt i formannskapet i Krødsherad kommune 12. mars 2020.

1. Bakgrunn

Denne tiltaksstrategien gjelder for tilskuddsordningene *Spesielle miljøtiltak i jordbruket* (SMIL) og *Nærings- og miljøtiltak i skogbruket* (NMSK). Det er et krav i begge ordningens forskrifter at det skal ligge lokale strategier til grunn for tildelingen av tilskuddene. Tilskudd som bevilges i henhold til SMIL-forskriften, er bevilget over jordbruksavtalen, mens tilskudd som bevilges i henhold til NMSK-forskriften, er bevilget over statsbudsjettet.

SMIL-forskriften

I formålsparagrafen i forskrift 4. februar 2002 nr. 448 om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket, står det som følger:

«Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.»

NMSK-forskriften

I formålsparagrafen i forskrift 4. februar 2002 nr. 447 om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket, står det som følger:

«Formålet med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er at det ut fra regionale og lokale prioriteringer blir stimulert til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og videreutviklet.»

Rullering av tiltaksstrategien 2016-2019

Gjeldende tiltaksstrategi ble vedtatt 18. desember 2015 og gjelder for årene 2016-2019. For å kunne ha en gyldig tiltaksstrategi å bevilge tilskudd etter i 2020 ble arbeidet med å rullere tiltaksstrategien satt i gang høsten 2019. I arbeidet med å rullere *Tiltaksstrategi for bruk av nærings- og miljømidler i landbruket*, har Krødsherad og Modum skogeierområde ved Steinar Skinnes, Krødsherad bondelag ved Tor Gunnar Bjøre, Krødsherad bonde og småbrukarlag ved Guro Emilie Riis og Krødsherad kommune ved Erik T. Bjøre og Guro Dæhlen bidratt.

2. Utfordringer for landbruket i Krødsherad

- a) Avrenning og erosjon fra jordbruksområder
- b) Underdimensjonerte gamle grøftesystemer (spesielt ved ekstremvær)
- c) Forurensning fra landbruket
- d) Dårlig jordstruktur og lite humusinnhold i jorda
- e) Gjengroing av innmark og arealer med dårlig arrondering.
- f) Forfall av gamle bygninger som er viktige elementer i kulturlandskapet
- g) Redusert biologisk mangfold
- h) Redusert bruk av utmarksbeiter
- i) For lav ungskogpleieaktivitet
- j) Manglende vedlikehold og opprusting av skogsbilveier
- k) Liten interesse for og kunnskap om skogbruk hos nye skogeiere

3. Målsettinger for landbruket i Krødsherad

- a) Hindre avrenning og forurensning fra landbruksarealene og forebygge erosjon.
- b) Holde jordbruksarealene i hevd, bl.a. ved å hindre gjengroing, bedre jordkvalitet og gjennom gode hydrotekniske løsninger.
- c) Opprettholde det biologiske mangfoldet, med spesiell vekt på pollinerende insekter
- d) Ta vare på kultur- og miljøverdier på innmark og i utmark.
- e) Opprettholde skogproduksjonen minst på dagens nivå, gjennom å sikre fortsatt høy virkeskvalitet og volumproduksjon i framtidsskogen.

4. Tiltak for landbruket i Krødsherad

Tiltak som klart er i henhold til forskriftenes formål vil bli vurdert. Listene er ikke uttømmende.

4.1 SPESIELLE MILJØTILTAK I JORDBRUKET (SMIL)

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Tiltak som fremmer økt matproduksjon blir prioritert. Omsøkte tiltak må ha en kostnad over kr 20 000,- før det blir prioritert, med unntak av tiltak 4.1.4 Biologisk mangfold.

4.1.1 Miljøtekniske tiltak

- Hydrotekniske tiltak
 - Tilskuddssats: Inntil 50 % av godkjente kostnader, som veiledende øvre grense.
 - F.eks. sikring av planerte områder, åpne avskjæringsgrøfter, grøfterensk m.m
 - Det oppfordres til fellestiltak mellom flere grunneiere, og dette gis inntil 60 % tilskudd.
 - Planlegging av fellestiltak kan tas med som en del av kostnaden for tiltaket.
- Fangdammer
 - Tilskuddssats: Inntil 70 % av godkjente kostnader, som veiledende øvre grense.
- Biobed
 - Tilskuddssats: Inntil 70 % av godkjente kostnader, som veiledende øvre grense.
- Kostnader knyttet til utarbeidelse av fagteknisk plan kan inngå i kostnadsoverslaget (i utgangspunktet kun eksterne kostnader).

4.1.2 Rydding og inngjerding av gammel kulturmark

- Vilkår for vurdering av søknad
 - Tilskuddssats: Inntil 50 % av godkjente kostnader, som veiledende øvre grense.
 - Krav om tilstrekkelig beitepress. Bør være i tråd med hva som blir godkjent jfr. dyretall i søknad om produksjonstilskudd.
 - Spesielt verdifulle kulturlandskap prioriteres.
 - Tiltaket skal ha næringsmessig verdi.
- Vilkår som må være oppfylt før utbetaling av tilskudd
 - Kvist skal samles i haug (ikke nødvendigvis krav om brenning).
 - Krav om permanente gjerder.
- Øvrige vilkår
 - Etter at tiltaket er gjennomført, skal arealet kunne godkjennes som innmarksbeite jfr. AR5 i Skog og landskap.

- Krav om beiting i min. 10 år. Kan oppfylles ved bortleie i min. 10 år.
- Arealet skal ikke nydyrkes innen 10 år etter vedtak.

4.1.3 Karbonbinding, bedre jordstrukturen og øke moldinnholdet

- Egenprodusert gårdskompost
 - Tilskuddssats: Inntil kr 500,- pr daa som veiledende øvre grense. Tilskuddsordningen sees i sammenheng med RMP. For begge ordningene kan det utbetales maksimalt kr 500 pr daa til sammen.
 - Opphavsmaterialet skal dokumenteres.
 - Det skal spres med minimum 2 tonn tørrstoff/daa. (Tørrstoff som oftest om lag 33%).
 - Komposten skal være godt omdanna og hygienisert.
 - Krav til temperaturlogg på mer enn 55 grader over minimum tre dager.
 - Kan ikke gis oftere enn hvert 4. år for samme areal.
 - Komposten skal være spredd innen 1. august.
- Pionerblanding og jordløsning
 - Tilskuddssats: Inntil kr 500,- pr daa som veiledende øvre grense. Tilskuddsordningen sees i sammenheng med RMP. For begge ordningene kan det utbetales maksimalt kr 500 pr daa til sammen.
 - Jordløsning 5-10 cm under plogsålen når jorda er laglig. Kjør på tvers eller skrått over sugegrøftene. Så i frøblanding når jorda er varm nok til å gi god rotutvikling, og seinest innen 1. juli. Frøblandinga skal ha minimum to måneders veksttid. Om plantebestandet ønskes slått, må det ikke skje før etter blomstring.
 - Frøblandinga må inneholde arter som er nitrogenfikserende og er jordløsende mm.
 - Tiltaket skal være beskrevet og kartfestet.
 - Arealet skal ikke pløyes om høsten.
 - Kan ikke gis oftere enn hvert 4. år for samme areal.
 - Arealer med dårlig jordstruktur vil bli prioritert.
 - For arealer i Krødsherad kan det gis tilskudd til arealer over marin grense.

4.1.4 Biologisk mangfold

Eks. tilrettelegging av arealer for ville pollinerende insekter.

- Tilskuddssats: Inntil 100 % av godkjente kostnader, som veiledende øvre grense. Dette fordi disse tiltakene sjelden har noen direkte næringsmessig verdi.
- Eksempel på tiltak kan være skjøtsel av åkerholmer, næringsfattige kanter mellom jorder, jorder og skog/beite, veikanter.
- Det gis ikke tilskudd til tilsåing av arealer.
- Arealene som velges ut må ha et naturlig utgangspunkt for at ville engblomster kan frø seg selv.
- Dersom arealet allerede er registrert i Naturbase som en artsrik naturtype (f.eks. slåttemark) eller med spesielle arter som er avhengige av skjøtsel er dette et ekstra pluss for saken.
- Kostander knytta til utarbeidelse av skjøtelsplan kan inngå i kostnadsoverslaget.

De arealene som er best egnet er relativt tørre områder på næringsfattig jord, helst solrikt og gjerne kalkrik grunn. Disse ligger gjerne på *utsiden* av fulldyrka mark. Se etter de arealene som allerede er bevokst med engblomstrer som f.eks: blåklukke, prestekrage, rødknapp, blåknapp, gullris, hvitblad tistel, tiriltunge, m.fl.

Skjøtselsråd/vilkår

- Ingen bruk av kjemiske plantevernmidler, mineralgjødsel eller husdyrgjødsel.
- Arealet skal slås en gang seint i sesongen (tidligst 15. juli, men *gjerne* seinere, august-september, avhengig av vekst og type planter). Viktig at de fleste av blomstene er avblomstret.
- Dersom arealene er trebesatt må det benyttes ljå, ryddesag med trekantlinge/gressblad med tre tenner/ljåklinge, to-hjulsslåmaskin eller mindre slåmaskin.
- La plantematerialet bakketørke i 2-4 dager, men plantematerialet MÅ fjernes fra arealet etterpå.
- Arealet kan bli beitet forsiktig om høsten.
- Dersom arealet er bevokst med enkelte trær, gi gjerne bedre plass til blomstrende trær og busker som selje, rogn, lønn, hegg, lind, eple, vier, krossved, trollhegg, m.fl.
- Fremmede arter må fjernes. F.eks: lupin, kanada gullris, kjempespringfrø, forvillede hageplanter som rynkerose, spireabusker, m.fl.

4.1.5 Kulturminner og kulturlandskapet

- Restaurering av verneverdige bygninger
 - Tilskuddssats: Inntil 35 % av godkjente kostnader, som veiledende øvre grense.
 - Tilskuddet skal gå til eksteriørmessige utbedringer.
 - Arbeidet skal gjennomføres etter antikvariske prinsipper.
 - Ta gjerne kontakt med kulturvernkonsulent hos Buskerud Fylkeskommune under planlegging av tiltaket.
 - Bygningsmiljøets helhet er svært viktig ved vurdering av søknaden.
- Kulturminner
 - Tilskuddssats: Inntil 50 % av godkjente kostnader, som veiledende øvre grense.
 - F.eks. hustufter, ruiner, gravhauger, rydningsrøyser, bygdeborger mm.
- Ferdselsårer i kulturlandskapet
 - Tilskuddssats: Inntil 50 % av godkjente kostnader, som veiledende øvre grense.

4.1.6 Organisert beitebruk og tilskudd til investeringer:

- Tilskuddssats: Inntil 50 % av godkjente kostnader, som veiledende øvre grense.
- Det settes vilkår om at søker er et organisert beitelag som er registrert i Enhetsregisteret.
- Ordninga gjelder for sau og storfe som beiter minimum 8 uker i utmark.
- Ordninga bidra til effektiv og rasjonell utnytting av beiteområdet.
- Det gis i hovedsak tilskudd til faste installasjoner, men det kan også vurderes tilskudd til radiobjeller og elektronisk gjerdeteknologi.
- Tilskuddet skal komme flest mulig beitebrukere til gode og ta hensyn til alle beitedyr.
- Tilskuddet skal ikke løyves for samme installasjon før etter minimum 15 år fra første gang det gis.

4.2 NÆRINGS- OG MILJØTILTAK I SKOGBRUKET (NMSK)

Formålet med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er at det ut fra regionale og lokale prioriteringer blir stimulert til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og videreutviklet.

4.2.1 Tilskudd til ungskogpleie

- Tilskuddssats: Inntil 40 % av godkjente kostnader, som veiledende øvre grense.
- Med ungskogpleie menes grasrydding, lauvrydding og avstandsregulering i ungskog.

4.2.2 Tilskudd til markberedning

- Tilskuddssats: Inntil 40 % av godkjente kostnader, som veiledende øvre grense.

4.2.3 Tilskudd til miljøtiltak i skog

- Jf. § 6 i forskriften.

4.2.4 Beslutningsgrunnlag for veibygging

- I prosjekter hvor veieiere trenger et beslutningsgrunnlag for å avgjøre om nybygging/ ombygging av en skogsbilvei skal gjennomføres eller ikke, og hvor det er knyttet usikkerhet til gjennomføringen av prosjektet, kan det gis tilskudd til å dekke kostnadene til bruk av godkjent veiplanlegger.

4.2.5 Øke skogkulturaktiviteten

- Aktører som påtar seg oppsøkende virksomhet, veiledning til skogeiere og ledelse av ryddegjenger som fører til økt skogkulturaktivitet kan gis tilskudd.

5 Vedtaksmyndighet/tildeling/klage

Vedtak om tildeling av tilskudd etter disse forskriftene fattes av kommunen. Vedtak fattet av kommunen kan påklages til fylkesmannen etter reglene forvaltningsloven.

VEDLEGG 1 Om SMIL-ordningen

Hvem kan søke?

Bare foretak registrert i Enhetsregisteret kan søke. Ordningen gjelder tiltak på landbrukseiendommer og det må foregå en tilskuddsberettiget produksjon som oppfyller vilkåra i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 2 og § 3 eller § 4.

Hvis du skal søke tilskudd til tiltak på leid areal (jf. jordloven § 8), må grunneier gi et skriftlig samtykke til gjennomføring av tiltaket.

Det gis normalt ikke tilskudd til tiltak som allerede er påbegynt eller utført. Det er derfor viktig å planlegge i god tid. Ha dialog med landbrukskontoret hvis det er akutte tilfeller.

Søknadsfrist

Søknadsfristen er 1. mai. hvert år med evt. en ekstra søknadsomgang med frist 1. september dersom det er midler igjen.

Hvordan søke?

I 2019 ble det innført elektronisk søknadssystem (AGROS) for SMIL.

Søknadsskjema for ordningen finner du på Landbruksdirektoratets nettside: www.landbruksdirektoratet.no, under «Elektroniske tjenester».

Søknaden skal inneholde

- **Kostnadsoverslag:** Et detaljert kostnadsoverslag for tiltaket hvor moms fremgår, inkl. en estimering av egeninnsats. Kostnader med planlegging, organisering og gjennomføring av prosjektet/tiltaket kan inngå i tilskuddsgrunnlaget. Dette gjelder blant annet materialkostnader, arbeidskostnader og kostnader med utarbeiding av nødvendige planer.
- **Prosjektbeskrivelse:** Utfyllende beskrivelse av prosjektet/tiltaket skal inneholde omfang, tilstand, framdriftsplan, arbeidsbeskrivelser, tegninger, skisser, og liknende. Hvis tiltaket er omfattende, kan kommunen sette krav om prosjektplan for tiltaket utarbeidet i samarbeid med faglig ekspertise innen området.
- **Kart:** det skal vedlegges et kart som stedfester tiltaket.
- **Bilder:** det anbefales å legge ved forklarende bilder, fotografier/tegninger, som viser arealer, bygninger, bygningsmiljøer og/eller objekter som det søkes tilskudd til.
- **Skriftlig samtykke:** fra grunneier (gjelder søkere som ikke eier landbrukseiendommen hvor tiltaket skal gjennomføres).

Behandling av søknader

I etterkant av søknadsfristen vil hver søknad vurderes opp mot gjeldene regelverk og tiltaksstrategi. Landbrukskontoret utfører befaringsbesøk ved behov. Det kan settes krav om at søker må fremskaffe en prosjektbeskrivelse med faglige vurderinger før søknaden kan behandles.

Søknadene besvares med enkeltvedtak. Vedtaket fattes av landbrukskontoret etter delegert myndighet. Vedtak kan påklages til Fylkesmannen i Oslo og Viken.

Alle søknadene vil normalt være besvart innen 1. november.

Frist for å gjennomføre tiltaket

Frist for gjennomføring av tiltak er 3 år fra tilskuddet ble innvilget, med mindre kommunen har satt en kortere frist ved innvilgelsen av søknaden. Kommunen kan etter søknad forlenge gjennomføringsfristen, men ikke ut over 5 år fra tilskuddet ble innvilget.

Utbetaling av tilskudd

Fylkesmannen kan utbetale tilskudd etter anmodning fra kommunen når tiltaket er fullført, det foreligger en skriftlig rapport fra søker, og vilkårene for å motta tilskudd er oppfylt. For å få utbetalt hele tilskuddsbeløpet må de reelle kostnadene tilsvare eller overstige godkjent kostnadsoverslag. Kommunen ber om at det lages en kort rapport som inneholder følgende:

1. En beskrivelse av arbeidet med tiltaket, inkl. en vurdering av måloppnåelse.
2. Regnskap i form av en oversikt over alle kostnader knyttet til tiltaket. Regnskapet skal vise summen av kostnadene i tiltaket. Kopi av regninger for arbeid og materialer skal vedlegges.
3. Bilder som beskriver tiltaket.
4. Liste over evt. egen arbeidsinnsats.
5. Liste over evt. uttak av materialer fra eget lager.

Regnskapet skal føres slik at vi lett kan sammenligne det med kostnadsoverslaget i søknaden. Ved mangler kan hele eller deler av tilskuddet trekkes inn.

Du kan be om en delutbetaling når deler av tiltaket er gjennomført. Du må da dokumentere påløpte kostnader og vil kunne få utbetalt prosentvis tilsvarende tilskuddsbeløp. Minst 25 % av tilskuddet holdes tilbake til sluttutbetaling.

Kontroll

Kommunen er ansvarlig for at det gjennomføres tilstrekkelige kontrolltiltak for å sikre at tilskuddet brukes i tråd med forutsetningene. Jf. forskriften § 9 plikter søker av tilskudd å gi alle opplysninger som forvaltningen finner nødvendig og godta kontrolltiltakene som blir iverksatt.

Tilbakebetaling

Tilskuddet kan kreves tilbakebetalt, helt eller delvis, dersom det avdekkes forhold som er i strid med forutsetningene for innvilget tilskudd.

VEDLEGG 2 Om NMSK-ordningen

Hvem kan søke?

Tilskudd kan gis til alle skogeiere som har mer enn 10 dekar produktiv skog.

Søknadsfrist

Søknadsfristen er 1. desember

Hvordan søke?

Søknad om tilskudd gjøres samtidig som skogfondkravet sendes inn, etter at tiltaket er utført. Kravet sendes enten til skogansvarlig i kommunen eller legges inn på internettsiden www.skogfond.no, med direkte innlogging via altinn til det elektroniske skogfondsystemet.

Hvis skogfondkravet sendes på e-post eller leveres i papirformat til kommunen, skal skogeier skrive at det søkes om tilskudd. Ved levering i papirformat kreves også skogeiers underskrift.

Ved søknad om tilskudd til miljøtiltak i skog, benyttes søknadsskjema LDIR-911 som finnes [her](#).

Søknadene behandles fortløpende sammen med skogfondkravet.

Tilskudd utbetales til skogeiers skogfondkonto.

Kontroll

Kommunen er ansvarlig for at det gjennomføres tilstrekkelige kontrolltiltak for å sikre at tilskuddet brukes i tråd med forutsetningene. Jf. forskriften § 12 plikter søker av tilskudd å gi alle opplysninger som forvaltningen finner nødvendig og godta kontrolltiltakene som blir iverksatt.

Tilbakebetaling

Tilskuddet kan kreves tilbakebetalt, helt eller delvis, dersom det avdekkes forhold som er i strid med forutsetningene for innvilget tilskudd.